

Наумов Анатолій Іванович
nai100nai@gmail.com
 Тел. +38 0919052855

Із циклу «Сатиричні феєрії для дорослих»

УСИПАЛЬНИЦЯ ДЛЯ СТАРОПУНЬОК

Дещо поминальна комедія

Кожен не проти залишити якийсь слід на землі. А якщо вже у самій землі, в скромній ніші відомого розміру, – то хоча б із вдалим надгробним компліментом собі. Втім, дехто не проти прихопити і нішу побільше і епітафію щедріше...

Дійові особи:

Я р ч и к, студент, айтишник.

М і л ь я р д е р К о с я.

А с я, донька мільярдера Косі.

К р у т і й Адріян Аскольдович, власник юридичної контори «Крутій і партнери».

Партнер 1.

Партнер 2.

Партнер 3.

П у т р я Гордій Гордійович, голова сільради.

З а л і т а й к о, останній музикант духового оркестру.

П о л у м' я н а Лариска, сільська активістка.

С о п у н, ветеринар.

М и р о с л а в а Л е о н а р д і в н а, вчителька, давно на пенсії.

К у м Д а н и л о.

К у м Г а в р и л о.

Р у к о в о р о в, представник від області.

Картина перша

Зелена поляна, на якій відбуваються всі події. Ліворуч в глибині сцени видніється ставок, праворуч, ближче до авансцени, – видовжена гранітна брила, на якій сидить, примруживши очі, Ярчик, він мріє. Підходить Крутій.

КРУТІЙ. Привіт місцевим!

ЯРЧИК. Салют прибульцям! Хоча я, до речі, умовно місцевий.

КРУТІЙ. Виходить, ми тут, в мальовничому селі з надихаючою назвою Старопуньки, обидва тимчасові. *(Піднімає капелюха.)* Крутій Адріян Аскольдович, юридична контора «Крутій і партнери». Он вони, мої партнери. *(Показує на трьох однаково одягнених чоловіків з портфелями різного кольору, вони децю осторонь.)* Дозволь приземлитись поряд? *(Сідає.)* Між іншим, всі троє – юристи божою милістю. Кандидати наук і професори.

ЯРЧИК. Такі безбожно беруть, знаю.

КРУТІЙ. Але ж є за що. Не відкидай прагматизм життя і воздасться тобі, як тебе?

ЯРЧИК. Я – Ярчик. Похідне від Ярослав.

КРУТІЙ. Шикарне тут місце, Ярчику, шикарне!

ЯРЧИК. А що вас привело сюди, Адріяне Аскольдовичу?

КРУТІЙ. Підозрюю, що й тебе.

ЯРЧИК. Мені ця ділянка дісталася в спадок. Тож сиджу і сушу мізки, що з нею робити.

КРУТІЙ. Посади картоплю, якщо не знаєш.

ЯРЧИК. Картоплю посадити в Старопуньках є кому і без мене. А мені хочеться зробити щось неординарне. Щоб люди сказали – молодець цей Ярчик, не засів на своїй діляночці колорадським жуком, а вдався до креативу.

КРУТІЙ. То продай свою діляночку, і отримаєш на неординарне в більш відповідному місці. Чи тобі свербить саме тут?

ЯРЧИК. Така спадщина не продається!

КРУТІЙ. А взагалі, чим займаєшся на цьому світі, хлопче?

ЯРЧИК. Я студент ще, айтїшник.

КРУТІЙ. Це перспективно. А от із земелькою не варто мудрувати. Адже тут чорнозему кіт наплакав. Штрикни лопатою – і упрешся в граніт.

ЯРЧИК. Я і граніт прогризу, якщо треба буде.

КРУТІЙ. Багатів романтик думкою, перепрошую за вдале порівняння. Ти в курсі, хто у тебе сусід по граніту?

ЯРЧИК. Який ще сусід?

КРУТІЙ. Не лише тобі дісталася у спадок діляночка. Придивись уважніше, їх тут дві.

ЯРЧИК. Може й дві, бачу лише якісь уламки он там.

КРУТІЙ. То залишки двох прадідівських млинів.

ЯРЧИК. Млинів?! Цікаво!

КРУТІЙ. Один з них належав твоїм предкам, як їх там, за документами?

ЯРЧИК. Голубенки ми. Саме прізвище кличе в політ.

КРУТІЙ. А другий млин – сім'ї Осипенків, яка винайняла мою контору для юридичного супроводу. Очолює цю сім'ю крутий бізнесмен Костянтин Осипенко. А по простому – Кося, як його ще в дитинстві дражнили. Мільярдер Кося. І його цікавить не млин, а поклади тут граніту. Саме тому я і мої партнери прибули сюди щодо перспектив.

ЯРЧИК. А я, мабуть, запусу млин і буду молоти муку, як колись.

КРУТІЙ. Який же ти непрактичний романтик, хлопче! Ну хто ж в наш час муку меле дідівським млином?! Інша справа – граніт. Саме тому я і мої партнери – за його промислове освоєння.

ЯРЧИК *(кривиться)*. Це так прозаїчно – промислове освоєння!

КРУТІЙ. Це вельми прагматично, як і наше життя загалом, студенте! *(Партнерам.)* Ей, партнери! Ви готові філософськи пояснити майбутньому айтїшнику, чим саме діляночка з гранітом під ногами стане в промисловій нагоді мільярдеру Косі, аби він проникливіше

відчув багатство рідної землі? (*Партнери підходять ближче.*) Прошу врахувати, що він саме тут в дитинстві бігав без штанців.

ПАРТНЕР 1. Феномен без штанців може стати ключовим маркером в парадигмі сприйняття діляночки як оптимістичного тренду.

ПАРТНЕР 2. Ренесанс феномену без штанців, безсумнівно, накладеться на фактор діляночки цілком пасіонарно, асоціативно трансформуючись в позитив.

ПАРТНЕР 3. Емоційний аспект симулякру без штанців лише посилить фактор діляночки в подальшій перспективі.

КРУТІЙ. Дякую за симулякр і парадигму, партнери! Як тобі цей парад аналітичного різнобачення, Ярчику?

ЯРЧИК. Та яке ж тут різнобачення, якщо всі троє практично дмуть щоки в одну дуду, наскільки я в'їхав у їхню тарабарщину?!

КРУТІЙ. А от мільярдер Кося заплодував би їм, адже це фактично науковий гімн ситуації без штанців.

ЯРЧИК. Тоді для вашого юридичного прагматизму саме те.

КРУТІЙ. О, ти дорослішаєш на очах! Тож у тебе є шанс непогано нагріти руки на своїй діляночці.

ЯРЧИК. Ваш Кося хоче її прихопити, мабуть?

КРУТІЙ. А ти не без чуйки, студенте. Ми якраз і збираємось порадити нашому мільярдеру придбати її. Якщо, звісно, поклади граніту тут промислові.

ЯРЧИК. Кажу ж – така спадщина не продається! Принаймні наша, котра Голубенків.

КРУТІЙ. Тобі так не потрібні гроші, що готовий тут колорадським жуком бавитись?!

ЯРЧИК. Мені хочеться впровадити тут щось технологічно просунуте – в гармонії з мальовничою природою. Це ж не село, а картинка! І ставок, і млинок, і вишневенький садок!

КРУТІЙ. Ага, картинка в жанрі натюрморту! Садок-то занедбаний, а Старопуньки вимирають!

ЯРЧИК. От і треба оживити їх! І почати, наприклад, з відродження цих двох млинів? Щоб і мололи, і електрику накручували – як сучасні вітряки десь в Європі? Чим не ідея?

КРУТІЙ (*віднімається*). Картопля тобі в поміч, хлопче! Сподіваюся, ми ще перетнемося, романтичний студенте. А зараз у нас візит сільському голові Путрі Гордію Гордійовичу. Порадимося, як місцевій громаді зустріти в рідних пенатах земляка-мільярдера. Адже не сьогодні-завтра він сюди власною персоною...

Затемнення

Картина друга

Путря, Залітайко з оркестровим басом, Сопун, Полум'яна з величеньким короваєм, децю остронь куми Данило і Гаврило, які з люльками. Підходить Крутій.

КРУТІЙ. Гордію Гордійовичу, все готово?

ПУТРЯ. Все начебто, Адріане Аскольдовичу. Хліб та сіль маємо, Полум'яна Лариска он у всій красі, ще й власноспеченого вірша зачитає. А Залітайко он (*показує на Залітайку*) зіграє на басі туш, він – останній з могікан нашого духового оркестру, всі інші – хто

спився і вмер, хто виїхав. *(Показує на кумів.)* І два куми – Данило і Гаврило, у кожного рука вгору завжди напоготові. До речі, може ще й чарочку гостю до хліба-солі?

КРУТІЙ. Чарочку?

ПУТРЯ. Петро Зуб гонить такий первак, що із області їздять, коли треба пригостити чимось оригінальним іноземців.

КРУТІЙ. Треба подумати.

ПУТРЯ. А що тут думати, якщо такий первак?! Сопун, ви не забули прихопити?

СОПУН. Пляшка у Залітайка в трубі, щоб не засвітитися з нею.

ЗАЛТАЙКО *(відчутно, що він напідпитку)*. Йєс, до дієз! *(Показує напівпорожню пляшку.)*

ПУТРЯ *(докірливо)*. Знайшли схованку! Попереджав же – ні краплі до зустрічі нашого мільярдера Косі, бо на кону, може, мільйон для Старопуньок. А то й два!

Куми Данило і Гаврило – децю на відстані.

КУМ ДАНИЛО. А мільйон, а то й два, – це багато для Старопуньок, куме Гаврило?

КУМ ГАВРИЛО. Та хоча б півтора, куме Данило.

КУМ ДАНИЛО. А якби вам особисто мільйон?

КУМ ГАВРИЛО. Мільйон мені не треба, куме.

КУМ ДАНИЛО. Це чому не треба?

КУМ ГАВРИЛО. Тому що мені треба два.

КУМ ДАНИЛО. Ну, то й мені мільйон не треба. Хіба що два с половиною.

Далі продовжується загальна розмова.

ПУТРЯ. Але більше ні грама, Залітайко, чуєш? *(Сопуну.)* Краще забори у нього пляшку, а коли моргну – наллєш і передаси мені чарочку для гостя, власноруч презентую. До речі, ти б ото краще краваткою прикрасився! Ти ж не абихто, а ветеринар. Тільки не оту, на якій племінний бугай намальований, а то ти тоді сам, як бугай.

КРУТІЙ. Все, кінець дебатам, почесний гість вже на підході!

ПУТРЯ. Полум'яна, тільки вірша не переплутай.

ПОЛУМ'ЯНА. Не хвилюйтеся, Гордійовичу, прочитаю – як заспіваю. І про нашу чарочку додам щось у риму, експромтом.

Наближаються мільярдер Кося і партнери.

ПУТРЯ. Залітайко, дуй!

ЗАЛТАЙКО. Єс, до дієз!

Залітайко починає видувати щось заупокійне.

ПУТРЯ. Ти охрінів, алкаш?! Туш давай!

ЗАЛТАЙКО. Пардон, Гордійовичу, воно якомсь само собою! Ми ж завжди оркестром – лише траур.

Залітайко видуває туш. Мільярдер Кося і партнери підходять ближче.

ПУТРЯ (*прокашлюється*). Дозвольте мені, голові сільради, привітати високого гостя і запевнити від усього місцевого етносу: мала батьківщина рада своєму великому фінансовому сину! Сьогодні ви, дорогий земляче Костянтин Осипенко, тобто мільярдер Кося, для усіх Старопуньок, від першої вулиці і до останнього завулка, що на леваду виходить, – світоч і дороговказ! (*Полум'яній.*) Полум'яна, вперед! (*Сопуну.*) Чарку сюди! ПОЛУМ'ЯНА. Прийміть хліб-сіль від нас, дорогий госте! (*Далі декламує настільки дзвінко, що мільярдер Кося відсахується.*) Ви до нас в село рідненьке завітали як земляк! Старопуньки вас стрічають і вітають щиро так! Ви з мільярдом, ми – із серцем, ви до нас, як ми до вас, хліб та сіль вам натщесерце, тож і чарочку якраз! ПУТРЯ (*протягує Косі чарку*). І традиційна від Старопуньок чарочка! Від сільради, звісно, і від усієї невмирущої душі нашої поріділої громади!

Куми Данило і Гаврило – децю на відстані.

КУМ ДАНИЛО. А мільярдери п'ють самогон – як думаєте, куме Гаврило?

КУМ ГАВРИЛО. Коли треба, то п'ють, мабуть.

КУМ ДАНИЛО. А коли не треба, теж п'ють?

КУМ ГАВРИЛО. Мабуть, що ні, куме Данило. Бо якби пили, коли й не треба, то не стали б мільярдерами.

КУМ ДАНИЛО. Це чому б не стали, куме Гаврило?

КУМ ГАВРИЛО. Бо тоді їм ніколи було б на біржі грати на мільярди.

КУМ ДАНИЛО. Тоді, мабуть, і нам не треба, коли не треба.

КУМ ГАВРИЛО. Це чому, куме? Чи вам теж пограти на мільярди захотілося?

КУМ ДАНИЛО. Та ні, де ж тут біржа?!

КУМ ГАВРИЛО. Чому ж тоді кажете, що не треба, коли не треба?

КУМ ДАНИЛО. А раптом наш мільярдер Кося біржу в Старопуньках відкріє?

КУМ ГАВРИЛО. Е-е, це коли буде, якщо буде?!

КУМ ДАНИЛО. Отож бо! А ви вже й злякалися, куме, що не треба, коли не треба.

Далі продовжується загальна розмова.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ (*до партнерів*). А за процедурою – як щодо чарочки, партнери?

ПАРТНЕР 1. Ритуальний ковточок – знак згоди з глибоко укоріненим традиціоналізмом.

ПАРТНЕР 2. Втім, амплітуда дерегуляції поваги до рідної землі припускає і два!

ПАРТНЕР 3. Тут цілком логічна інтеграційна складова для трансформація в три ковточки, а то й в повну чарку!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ (*Крутію*). А ти що скажеш?

КРУТІЙ. А після чарочки треба ще й емпатійно крякнути, щоб натякнути землякам, що куди там шотландському віскі до їх первака.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Емпатійно, кажеш? (*До Лариски.*) Як тебе, симпопулечко?

ПУТРЯ. Полум'яна вона, Ларискою звати. І вірш її.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Не тебе, Гордя, питаю. (*Ларисці.*) Давай я тебе ущипну замість паляниці, Ларисочко? (*Щипає Лариску за щічку.*) Ач яка здобна! А ще й полум'яна! Дві в одній! Хочеш, я буду третім? З мільярдом в кишені? (*Повертається до Залітайка,*

демонстративно виливаючи з чарки самогон на землю.) А чого це ти мені видув траурний марш, га?

ЗАЛПТАЙКО. То я чисто механічно! Один же траур грали споконвіку!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Не заливай! Знаю я вас, дудкограїв з подвійним дном! *(Жорстко.)* Це ти, мабуть, з натяком – щоб я після чарки відразу в труну, а ви мене на ваш задрипаний Пер-Лашез, де одні дерев'яні хрести замість пам'ятників?!

КРУТІЙ *(до партнерів.)* Партнери, за погрозливий натяк трауром є стаття?

ПАРТНЕР 1. Карний кодекс цілком допускає девіантні моменти, тож років на три можна знайти.

ПАРТНЕР 2. Якщо вникнути в амбівалентні ніші карного кодексу, можна вийти й на п'ять.

ПАРТНЕР 3. Бінарність юридичних формулювань в аспекті оптимуму може дозволити й всі сім.

ЗАЛПТАЙКО. За що сім?! Я ж не хотів, губи самі!

ПУТРЯ. Дуй звідси, а то ще на довічне собі награвеш! *(Мільярдеру Косі.)* Ну, здрастуй, Кося!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Привіт, Гордя!

ПУТРЯ. Обійматися не варто, вгадав?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Ти думаєш, я забув, як ти мені носа розквасив?

ПУТРЯ. А ти мені вухо ледь не відірвав.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Я завжди знав, що ти кар'єрист!

ПУТРЯ. А ти грошолоб!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Дорвався до престолу в Старопуньках!

ПУТРЯ. А ти до всесвітнього охуліарду!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. А твої Старопуньки тим часом вимирають!

ПУТРЯ. Та такі ж, як ти, Кося, і висмоктують все із земельки навкруг, а в сільську інфраструктуру – ні цента!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Я не гектарами займався, здається, тож нічого валити зі своєї сільрадівської голови на мою фінансову. Краще давай по чарочці, поки твоє вухо і мій ніс цілі.

ПУТРЯ. Давно б так, а то тобі аби ущипнути Лариску. У тебе ж донька на виданні, чув?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Одне другому не заважає.

ПУТРЯ. Бабло і баби, значить, для тебе всьо?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. А що ще цікавого на світі? Первачок?

ПУТРЯ. Сопун, первачок сюди! *(Мільярдеру Косі.)* Паляниця на закусь зійде?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Лариска теж. Здобна ж та ще й полум'яна!

ПУТРЯ. Лариско, паляницю сюди!

Полум'яна подає паляницю, мільярдер Кося зміряє її ласим поглядом, а потім шльопає по сідниці. Та манірно сміється. Путря подає Косі чарку.

ПУТРЯ. Ну, будь! *(П'ють.)*

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Ти то будеш, що тобі вдіється? Хіба що діабет отримаєш від ожиріння, а от я!.. Я, мабуть, протягну недовго.

ПУТРЯ. Тю! З чого це – при таких бабках?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Та щось оцей ваш траур із труби – як блискавкою по кумполу! Як знак, що пора до вічного сну.

ПУТРЯ. Та якби у мене був мільярд, я б взагалі б не спав – лише веселився!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. То лише здається.

ПУТРЯ. А з чого тобі така дурня в голову?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. До речі, як ти там майже всерйоз про мене – світоч і...

ПУТРЯ. І дороговказ.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Світоч – це, значить, дай на освітлення та опалення, а дороговказ – побудувати дорогу до райцентру?

ПУТРЯ. Ну не в лоб же, а з пафосом і метафорою, як належить!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Добре, буде тобі і на світоч і на дороговказ, але й ти дечим віддячиш...

ПУТРЯ. Запросто! Хоч перваком, хоч ритуальним гранітом!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Тільки без натяків, Гордя!

Затемнення

Картина третя

Ярчик на гранітній брилі, очі примружені – видно, що мріє. Підходить Ася.

АСЯ. Привіт аборигенам!

ЯРЧИК. Ой, а ти звідки?

АСЯ. Із вашого ставка... Русалка.

ЯРЧИК (*протирає очі*). О, яка на тобі класна луска!

АСЯ. Від зіркових брендів, між іншим.

ЯРЧИК. А де ж риб'ячий хвіст?

АСЯ. На тому березі. Бачиш он там двох у чорних костюмах? То мої охоронці – реально як хвіст. (*Махає їм рукою.*) Ей, все норм! Стоять, кому сказала!

ЯРЧИК. Ніколи б не подумав, що в ставку в Старопуньках такі кльові русалки водяться.

АСЯ (*насмішкувато*). У тебе теж дірки на колінах ніштjak.

ЯРЧИК. Я їх сам протер, між іншим.

АСЯ. Ти по життю переважно на колінах, мабуть?

ЯРЧИК. Лише заради умовити долю підкинути мені няшну русалку.

АСЯ. Доля перед такими, як ти, пасує, звісно.

ЯРЧИК. За інших не ручаюсь, а переді мною – точно.

АСЯ. А я тебе сприйняла як замріяного херувимчика і хотіла вже батерфляєм повз.

ЯРЧИК. Подальше існування в ставку не пробачило б тобі «повз».

АСЯ. Але ж у тебе фейс був – як під колесами.

ЯРЧИК. В Тарапуньках є балдіти від чого й без наркоти. Це ж не село, а казка!

АСЯ. Тут реально кльово.

ЯРЧИК. Я тут збудую модерновий млин. Ось на цьому самому місці. Втім, хто ти і звідки?!

АСЯ. Сигаретки не знайдеться? О, ти ще й не палиш?!

ЯРЧИК. Нікотин мене не надихає. Лише фіміам.

АСЯ. До слави готуєшся?

ЯРЧИК. Слава сама мене шукає. А я не проти їй допомогти.

АСЯ. А дівчата хіба не відволікають від модернового млина?

ЯРЧИК. Саме тому я й чекав на русалку, щоб не відволікатися.

АСЯ. Тоді я, мабуть, присяду поряд – щоб ти не дуже відволікався.

Ася сідає поряд. Ярчик пробує притягнути її ближче до себе. Ася відводить його руку.

Ти надто поспішаєш, здається.

ЯРЧИК. Це у мене рефлексивно. А причина – в твоєму магнетизмі. Так і тягне **прилинути**. То хто ти і звідки? Хоча й здогадуюсь вже.

АСЯ. Я вирішила роздивитись, чому мій предок так запав на рідні йому Старопуньки.

Недарма ж Крутій тут крутиться.

ЯРЧИК. Твій предок поклав око на мою діляночку. А Крутій намагається своїми маніпуляціями обкрутити мене – щоб продав. А тобі подобається моя діляночка?

АСЯ. Звідси добре видно отой гай, що ліворуч. *(Показує рукою.)* Ти там був?

ЯРЧИК. Ще не встиг, на жаль.

АСЯ. Хочеш я тобі покажу там цікаву галявину?

ЯРЧИК. Питання на засипку?

АСЯ. Тест на моральну стійкість.

ЯРЧИК. Якщо з тобою, то цей гай буде як рай. До речі, як тебе звати? Мені чомусь здається, що Ася.

АСЯ. Інфа від Адріяна Аскольдовича, мабуть?

ЯРЧИК. Ні, мені чомусь так привиділось, що у спадкоємиці мільярдера Косі ім'я повинно бути Ася, яке мені дуже подобається. В ньому є щось кришталево ніжне.

АСЯ. У Косі Ася? А непогано звучить!

ЯРЧИК. Як музика Леонтовича про щедрика.

АСЯ. Вважай, що з ім'ям вгадав. Я справді – Ася.

ЯРЧИК. Тоді і тандем Ярчик-Ася теж класно може прозвучати! Чи твій татко-мільярдер не сприйме зятя з дірками не лише на колінах, а й у кишнях?

АСЯ. Буду я його питати!

ЯРЧИК. А якщо він позбавить тебе мільярду? Завібруєш же через можливу втрату спадку!

АСЯ. Який же ти не альо, Ярчику?! Тремтіти можна лише від страху, що ти дістанешся іншій.

ЯРЧИК. Так я тобі і повірив!

АСЯ. Тоді в рай, щоб переконався. Тобто в гай на галявину.

ЯРЧИК. Лише якщо назавжди, а не тимчасово.

АСЯ. Може й назавжди. Гай покаже...

Затемнення

Картина четверта

Крутій і мільярдер Кося. Ця сценка може відбуватися на авансцені. Припустимо, Кося сидить в кріслі, а перед ним столик з фруктами та квітами у вазі.

КРУТІЙ. І що далі, пане мільярдер?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Не знаю. Асі чомусь в Старопуньках мешкати хочеться. Нонсенс же!

КРУТІЙ. А вам?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Я тут усе побачив, ще коли бігав без штанців.

КРУТІЙ. Містина-то взагалі мальовнича. І ставок, і млинок, і вишневенький гайок!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Який ще гайок, Адріянчику?! Садок же!

КРУТІЙ. Та знаю, але чомусь гайок з язика...

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Скажи краще, а чого отой алконавт з великою дудкою видав траур?

КРУТІЙ. Мабуть, чисто механічно. Піддатий же був.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Ага, єс до дієз для потойбічного мінору мені?! Це він пророче, бовдур!

КРУТІЙ. Не думаю. З чого б це пророче?

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. У тому ж і прикол! Як і ти ось про гайок замість садочка. Мабуть, гайок теж якимось чином до мене чи до моєї доньки.

КРУТІЙ. Не думаю, що настільки.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. До речі, нехай твої партнери пошарудять у кримінальній психіатрії – може, є якесь пояснення трауру від алконавта.

КРУТІЙ. А може, не варто? Адже і наврочити можна.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Тобі легко наводити теорії, а у мене на практиці вже безсоння. А тут ще й Ася – давай щось позитивне збудуємо в Старопуньках, мені на старість, а їй на молодість!

КРУТІЙ. Я в мінорі від того, що чую.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. А ще Асі забажалось відродити в Старопуньках наш фамільний млинок!

КРУТІЙ. Ну то давайте започаткуємо на противагу виробництво граніту.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. А багато його там?

КРУТІЙ. Треба розвідати, звісно. Чим і займаємось. Хоча місцеві кажуть, що багато.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. На пам'ятник мені вистачить?

КРУТІЙ. Не обов'язково на пам'ятник. Можна й на класний палац.

Затемнення

Картина п'ята

Ярчик на гранітній брилі. Крадькома наближається Ася, закриває йому долонями очі.

АСЯ. Вгадай, хто?

ЯРЧИК. Ще б не вгадати!

АСЯ. А як ти вгадав?

ЯРЧИК. По голосу, звісно. Поки ти перебувала з предком на Мальдівах, він звучав у мені цілодобово.

АСЯ. Він не надто діставав тебе, сподіваюся?

ЯРЧИК. Він звучав для мене віолончеллю. *(Цілує Асі руки.)* Нарешті ти поряд зі мною, в наших крутих Старопуньках! *(Обіймає Асю.)* Як я скучав за тобою, кохана!

АСЯ. А я за тобою, любий!

ЯРЧИК. До речі, твій голос ще й надавав класні поради щодо млина!

АСЯ. Завал! А ти прислухався до них?

ЯРЧИК. Завдяки тобі у мене буде не млин, а щось космічне за витонченістю програмних рішень. І за насиченістю мікрочіпами.

АСЯ. Я дуже рада за поради моїм голосом!

ЯРЧИК (*захоплено*). Млин буде подрібнювати все що завгодно – і борошно, і деревину і навіть граніт, адже матиме змінні жорна. Тож із граніту, наприклад, можна буде виготовляти паркетну плитку, а із деревини – брикети для котельної, яка буде обігрівати будинки в Старопуньках.

АСЯ. Круто!

ЯРЧИК. А електроенергія вітрова від крил?! Плюс сонячні панелі на корпусі!

АСЯ. То це буде не млин, а щось зіркове!

ЯРЧИК. А якщо буде два млини, тоді тому, що на вашій ділянці, дамо назву Ася, а моєму – Ярчик.

АСЯ. Боюся, не вийде з двома. Мій пращур задумав тут промисловий видобуток граніту. Тож ніякої Асі не буде.

ЯРЧИК. Ася буде, бо тоді назвемо твоїм ім'ям мій млин!

АСЯ. Утім, є один варіант – все ж спробую дотиснути предка. Скажу йому, що вагітна від тебе, і ми збираємось одружитися.

ЯРЧИК. Вагітна?!

АСЯ. Уяви собі.

ЯРЧИК. Та ще й заміж?!

АСЯ. А чому б ні?! Я ж реально вагітна.

ЯРЧИК. Ти серйозно?

АСЯ. Більше ніж... Нагаювали, так би мовити.

ЯРЧИК (*підскакуючи від радості*). То хіба я не молодець?! (*Цілує Асю.*)

АСЯ. Які сумніви?! Ти постарався на славу...

Затемнення

Картина шоста

Мільярдер Кося знову на авансцені. Підходить Крутій.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Що за ціаністе у тебе на фізіономії, Адріянчику?

КРУТІЙ. Так форс-мажор же на голову!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Граніту стало більше ніж треба, мабуть?

КРУТІЙ. Аби ж! А то менше мінусу!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Невже і курям на сміх не вистачить?

КРУТІЙ. Хіба на погріб чи пам'ятник.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. А звідки тобі відомо, що граніт дав тріщину?

КРУТІЙ. Представник із області Руковоров по секрету. Правда, він був добряче напідпитку, але таки зміг сказати, що граніту в Старопуньках начебто кіт наплакав.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. І яка ж калюжа після котячого плачу?

КРУТІЙ. Мовляв, реально там можна хіба що влаштувати бункер. На випадок ядерної війни.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Бункер, кажеш? А якщо його облаштувати в щось ексклюзивне для мене?

КРУТІЙ. Можна. Але не вийде. Адже три чверті граніту припадає на ділянку студента-айтішника, якому загорілося встановити там млин.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. То загасимо його порив грішми.

КРУТІЙ. Бабки тут не спрацюють.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Бабки не спрацьовують лише в кіно та літературі!

КРУТІЙ. Сусідський Ярчик надто романтичний, щоб поступитися своїм проектом.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. А от я впевнений, що невдовзі в Старопуньках почнеться промислове виробництво граніту.

КРУТІЙ. Промислове?!

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. Ти правильно почув. Тож треба, щоб всі це почули. От і займешся цим зі своїми партнерами.

КРУТІЙ. Але ж промислове виробництво треба узгодити ще й з місцевою громадою, як не смішно.

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ. От «Крутій і партнери» і узгодять!

КРУТІЙ. А все ж хотілося б знати...

МІЛЬЯРДЕР КОСЯ (*владно перебиває*). Багато будеш знати – постарієш, а ти мені потрібен юридично молодим. Тож вгризайся в граніт, якого неміряно і навіть більше...

Затемнення

Картина шоста

Ярчик на гранітній брилі. Підходить Ася.

ЯРЧИК (*обіймає її*). Як там наш маленький? (*Нахиляється до її живота.*) Ау, відгукнись! Ти не проти, якщо ми його назвемо Кося?

АСЯ. В честь дідуся?

ЯРЧИК. Швидше в піку дідусю. Бо всупереч його жлобству виховаємо нашого Косю антимільярдером. Щедрим і відкритим до інновацій, до українських млинів нового покоління! До речі, ти говорила з батьком?

АСЯ. Намагалась. Але зараз він або сам себе слухає, або оту святу трійцю юридичних партнерів.

ЯРЧИК. Вони ж таку класну ахінею несуть!

АСЯ. Тож поконтактуй з ним!

ЯРЧИК. Невже йому пофіг, що скоро стане дідусем?

АСЯ. Йому все фіолетово. Бо йому зараз не до земних проблем, він захопився небесними.

ЯРЧИК. Ну так онук і буде його продовженням на цьому світі!

АСЯ. Він хоче збудувати церкву, мабуть. Недарма ж зацікавився архітектурою божих храмів.

ЯРЧИК. Купити собі індульгенцію задумав? Тож і вчепився в граніт, щоб церкву із нього, мабуть.

АСЯ. Ні, він налаштований на промислове виробництво.

ЯРЧИК. Та яке промислове?! Я вчора на власні вуха почув, як спеціалісти з області, які приїхали розвідати поклади, гучно сміялися, що граніту кіт наплакав, а мільярдеру Косі потрібен висновок, начебто його тут не міряно.

АСЯ. Ніфіга, якщо це правда! Хоча навряд чи предок затівав би щось ризикове. Для нього профіт – це святе.

ЯРЧИК. Мабуть, планує молитися у власній церкві на профіт. Але фіг йому, а не мою діляночку! Бо я хочу тут модерновий млин, і щоб наш з тобою Кося пишався ним, а не віртуальним мільярдом свого воцерковленого дідуся!

АСЯ. Будемо розраховувати на краще, любий...

Затемнення

Картина сьома

Ярчик на гранітній брилі, весь іронічно наїжачений. В центрі галявини – розкладний стіл з напоями та закусками. Тут Путря, Залітайко зі своїм басом, Полум'яна, Сопун, Мирослава Леонардівна. Дещо осторонь з люльками куми Данило і Гаврило.

ПУТРЯ. Шановні делегати від Старопуньківської громади! Поки ми чекаємо на високопоставлених гостей, а спонсорський шведський стіл чекає на нас, хочу сказати вам декілька теплих слів.

СОПУН. Тільки недовго, Гордійовичу, бо спека ж!

ЗАЛІТАЙКО. На столі в пляшках скоро закипить!

ПУТРЯ. Майте терпець! Ми ж з вами зараз не де попало, а на історичному місці. Адже під нашими підшвами не просто ґрунт, зверху густо присипаний кізяками, бо тут пасуться корови і кози, а гра-ніт! Якого тут до біса і навіть більше! Тож ми повинні дати добро на його промислову розробку.

СОПУН. Із кізяків теж можна щось промислове! Топили ж раніше саме кізяками!

ПУТРЯ. Яка некультурна репліка, Сопун! А ще ветеринар! Перед коровами і козами соромно!

СОПУН. Та ходиш же як по мінному полю!

ЗАЛІТАЙКО. Я вже двічі вступив!

ПУТРЯ. Бо п'яним перевальцем ходиш!

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. А все ж Сопун і Залітайко мають рацію, Гордійовичу!

ПУТРЯ. Яку ще рацію, Мирославо Леонардівно? Та ще й таку спеку?! Хух! (*Витирає хусткою ніт.*) Ви ж колишня вчителька, а не правозахисниця, що вигороджуєте їх.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Я про те, що природа потребує чистоти. В Парижі навіть підписали всесвітній акт заради екології.

Куми Данило і Гаврило – дещо на відстані.

КУМ ДАНИЛО. Це ж, куме Гаврило, виходить, що заради екології й не плюнути тепер куди попадає?

КУМ ГАВРИЛО. Так на кону ж мільйон, а то й два, куме Данило! А раптом не туди плюнеш?!

КУМ ДАНИЛО. Але ж не нам з вами особисто мільйон, а то й два, куме! Тут не хочеш, а плюнеш!

КУМ ГАВРИЛО. Та якщо не вам мільйон, куме, то ще нічого. А от коли ще й не мені два – то вже плюнеш і куди попадає!

Далі продовжується загальна розмова.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Погано ж, мабуть, я вчила вас географії та ботаніці!

Будь-яке виробництво нищить природу, і я не проголосую «за» ні за які закуски на шведському столі, бо вони ж, мабуть, не задарма!

ЗАЛІТАЙКО. Ну це ви, Мирославо Леонардівно, даремно про «не задарма»!

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Ти як був двієчником, Залітайко, так і залишився, бо тобі аби чарку!

СОПУН. Природу не проп'єш, Мирославо Леонардівно.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Це чому ж? До потепління довели вже, пропити теж не проблема.

СОПУН. Сили нерівні, Мирославо Леонардівно. Природи багато, а випивки мало.

ЗАЛІТАЙКО *(оптимістично)*. Єс, до дієз!

Куми Данило і Гаврило – децю на відстані.

КУМ ДАНИЛО. Це скільки ж можна випити на мільйон, а то й два, куме?

КУМ ГАВРИЛО. Все залежить від організму, куме. Дай Залітайку мільйон – і його вже через тиждень не буде.

КУМ ДАНИЛО. Залітайка не буде?

КУМ ГАВРИЛО. Залітайко завжди буде. Мільйона не буде.

ПУТРЯ. Досить вам на алкогольні теми! Гості наближаються! Залітайко, туш, коли я махну! Тільки не переплутай, а то буде тобі шведський стіл на гнилому пеньку!

Путря виходить назустріч гостям – представнику від області Руковорову і Крутію з партнерами.

ПУТРЯ *(потискуючи гостям руки)*. Старопуньки вітають тих, хто до них з промисловістю, а не з пустими руками! *(До всіх.)* Урочистості, присвячені радісній для Старопуньок події, оголошую відкритими! *(Махає рукою Залітайку. Той видуває туш.)* Слово для компліментів надається представнику від області пану Руковорову.

РУКОВОРОВ. Я коротко, якщо можна? *(Відчувається, що він добряче напідпитку.)*

ПУТРЯ. Нашій владі все можна.

РУКОВОРОВ. Дозвольте привітати вас... е-е, момент, із майбутнім в граніті! *(Показує папірець)*. Ось документ про неміряні поклади ет сетера! Граніту тут... е-е, момент, до кінця Всесвіту, а то й ет сетера! Не скористатись цим... е-е, божим даром було б злочином... е, момент, проти промисловості. Граніту вам в кожную хату ет сетера!

ПУТРЯ. Велика дяка владі за гранітну перспективу! А тепер слово Адріану Аскольдовичу, довіреній особі нашого рідного мільярдера Косі, який готовий промислово видобувати граніт, не чекаючи кінця Всесвіту.

КРУТІЙ. Від імені вашого рідного мільярдера Косі скажу, що альтернативи промислового видобутку граніту не існує, якщо Старопуньки хочуть відродитись і народжувати. Тільки тоді, делегате Залітайко, буде кому траур видувати, адже від бебі-буму підскочить народжуваність, а відповідно й смертність. *(Помахом руки запрошує до слова партнерів.)* Скажіть їм ще й науково про це!

ПАРТНЕР 1. Відтворення соціальних систем в аспекті бебі-буму не має розумної альтернативи.

ПАРТНЕР 2. В парадигмі відродитись і хоронити від бебі-буму такий дуалізм постає виключно в руслі прогресу.

ПАРТНЕР 3. Лише дихотомія відродитись і хоронити від бебі-буму може забезпечити відповідну перспективу.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Я «за» не проголосую все одно!

ПУТРЯ *(до гостей, виправдовуючись)*. Звісно, у нас тут, як би це не траурно визнавати, не без дисидентів, бо не всі готові усвідомити прогресивність промисловості граніту.

ЯРЧИК. Це неправда, що промисловості граніту немає альтернативи! Альтернатива є, причому суто екологічна, чуєте, Мирославо Леонардівно?

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Таке я чую навіть без слухового апарату.

ЯРЧИК. Нагадаю, що тут колись стояли два млина, тож...

ПУТРЯ *(перебиває)*. Ти, хлопче, фантастики по телевізору перебрав, мабуть? Розкажуй казки про млин і далі, на якого у тебе ні коп'я, а я ставлю на голосування промислове виробництво граніту.

ЯРЧИК. Мої фантазії цілком реалістичні! А бебі-бум і похорони не забаряться, от побачите!

Куми Василь і Гаврило – децю на відстані.

КУМ ДАНИЛО. А бебі-бум, куме, то добра справа, як думаєте?

КУМ ГАВРИЛО. Звісно, що добра, ви ж самі знаєте. От скільки у вас онуків?

КУМ ДАНИЛО. На сьогодні вже півтора.

КУМ ГАВРИЛО. Як півтора?! То ви під чаркою не дорахувались, мабуть.

КУМ ДАНИЛО. Півтора, півтора, куме. Одному онуку вже два рочки, а другий готовий поки наполовину, він з'явиться трохи пізніше, невістка вагітна.

КУМ ГАВРИЛО. Отож вам, куме, і добра справа, цей бебі-бум. Як от з мільйонами для Старопуньок, коли краще два, ніж півтора.

ПУТРЯ. Голосуємо, шановні! Хто за? Гей, куми, руки вгору!

КУМ ДАНИЛО. А куди ж ще?

КУМ ГАВРИЛО. Це ж не на війні, де ми руки вгору нізащо і ніколи!

ПУТРЯ *(обводить всіх поглядом)*. І рахувати не треба – практично одноголосно.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. А я утрималась, хоч і підняла руку.

ПУТРЯ. Але ж не проти! Тож тепер з екологічно чистими руками – до спонсорського шведського столу!

Затемнення

Картина восьма

Ярчик сидить на гранітній брилі, примружившись. Підходить Крутій.

КРУТІЙ. Заздрю мрійникам! Заплющився – і голубенком в політ!

ЯРЧИК. Не радий вас чути, Адріяне Аскольдовичу!

КРУТІЙ. А даремно, Ярчику! То чи не пора спуститися зі свого віртуального млина на грішну землю? Ти в курсі, що у мільярдера Косі є донька?

ЯРЧИК. Знаю.

КРУТІЙ. Він готовий для неї на все.

ЯРЧИК. Це нормально.

КРУТІЙ. А вона начебто збирається заміж.

ЯРЧИК. Теж нічого дивного.

КРУТІЙ. Їй так сподобалося на батьківщині предків, що вона вирішила поселитись тут. Як це не абсурдно.

ЯРЧИК. До чого ви ведете, Адріане Аскольдовичу?

КРУТІЙ. Що якщо вже ти невиправний романтик, то підтримай таку ж романтичну Асю.

ЯРЧИК. Чим саме?

КРУТІЙ. Мільярдер Кося хоче тут палац для себе і своєї доньки.

ЯРЧИК. А як же промислове виробництво граніту?!

КРУТІЙ. Вчора з'ясувалося, що поклавів тут кіт наплакав.

ЯРЧИК. От так зашквар!

КРУТІЙ. Мої юристи вже сушать голову над позовом за фальсифікацію висновку. А тут Ася зі своїм одруженням. І вона хоче палац саме тут.

ЯРЧИК. То й на здоров'я! У них же ось – ціла ділянка! І навіть дозволу громади не потрібно – не промисловий же об'єкт.

КРУТІЙ. Де ти бачив, щоб мільярдери будували щось мініатюрне?! Нашому Косі навіть двох ділянок замало. Тож він хоче, щоб ти йому вигідно продав свою.

ЯРЧИК. Що значить вигідно?

КРУТІЙ. Він тобі гроші на млин, а ти йому ділянку. А свій вітряк з мікрочіпами поставиш он за ставком, наприклад.

ЯРЧИК. Поставиш тут з такими залітайками, яким аби лише шведський стіл!

КРУТІЙ. Мільярдер Кося це передбачив. Він не лише погасить Старопунькам борги за електрику і землю, а профінансує оплату на рік вперед, тож згода від громади буде.

ЯРЧИК (*іронічно*). Енергетична криза дуже стимулює однотайно голосувати. (*Радісно.*)

Втім, це шанс для млина.

КРУТІЙ. А я про що?!

ЯРЧИК. Шкода, звичайно, що мій млин з'явиться не на нашій, Голубенків, ділянці, але ж він з'явиться в Старопуньках, а це головне!

Затемнення

Картина дев'ята

Ярчик на гранітній брилі. Підходить Ася.

ЯРЧИК (*обіймаючи її*). Ну як там наш антимільярдер Кося?

АСЯ. Все ок, він вже проситься на побачення з нами.

ЯРЧИК. А мільярдера Косю це якось дістає?

АСЯ. Вчора нарешті він пробурчав «Слава Богу!».

ЯРЧИК. Що значить – рідні гени! Пом'якшують навіть гранітні серця!

АСЯ. Боюсь, що завтра він може пробурчати – «Бог подасть».

ЯРЧИК. Ти про спадок?

АСЯ. Я про стартовий капітал для нашого маленького Косі.

ЯРЧИК. А для чого капітал антимільярдеру?

АСЯ. А раптом він затіє свій млин?

ЯРЧИК. Та й то так. Я от теж домовився про фінансування свого млина.

АСЯ. Невже в обмін діляночку?

ЯРЧИК. Ні, звичайно! Хіба такою спадщиною торгують?! Я просто обміняв її. Твій батько мені бабки на млин, а я йому діляночку. А он там, за ставком, я поставлю свій млин. Тож від такої перестановки доданків не буде соромно.

АСЯ. Вельми прагматично, вітаю.

ЯРЧИК. Романтика інколи теж прагматична.

АСЯ. Боюсь, ти теж станеш мільярдером.

ЯРЧИК. Якщо й стану, то лише антимільярдером – коли на всій планеті і навіть в Антарктиді закрутяться мої млини. Це ж справді суперова штуковина – отримувати від вітру і сонця дармову енергію на користь мені, людям і екології!

АСЯ. О, тоді навіть твій тесть почне тобі заздрити. А то й вигукне: «Слава зятю!».

ЯРЧИК. А чому зятю, а не Ярчику?

АСЯ. Щоб ще й публічно примазатись до тебе, звісно.

ЯРЧИК. До речі, слава в будь-який спосіб мені не в жилу. То для геростратів. А для мене – коли приємне для себе з корисним для всіх.

АСЯ. Ну то й слава богу, що так!

ЯРЧИК. І не інакше! А ще й слава богу, що ти поряд зі мною і маленьким Косою в собі, нашим майбутнім антимільярдером...

Затемнення

Картина десята

На поляні Путря, Крутій і його партнери, Ярчик, Залітайко, Полум'яна, Сопун, Мирослава Леонардівна. Децо осторонь – куми Данило і Гаврило.

ПУТРЯ. Шановні делегати! Як бачите, сьогодні шведи нам свого столу не підготували.

ЗАЛІТАЙКО. Жлоби ці шведи, мій траур їм!

ПУТРЯ. Ти не дуже залітай, Залітайко!

СОПУН. Я читав, прагматизм у них не приведи і помилуй!

ПУТРЯ. Скандинавія ж!

ПОЛУМ'ЯНА. Шведському столу труба, значить?

ПУТРЯ (*сумно*). Не лише столу. Промисловості граніту теж труба.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Тоді це труба перемоги. Для чого нам тут, в цьому заповіднику мальовничої природи, промисловість?! Тут повинна процвітати екологія!

ПОЛУМ'ЯНА. А що трапилось, що труба?

ПУТРЯ. Нас всіх оптом і в роздріб надули спеці, які намалювали у своєму висновку щодо граніту густу липу. Ніяких промислових покладів тут і близько!

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Тоді це лише на користь справжнім липам, біля яких зараз дружно гудуть бджоли.

ПУТРЯ. Ми не бджоли, Мирославо Леонардівно! Навіть не джмелі, щоб запилювати щось заради екології. Нашим Старопунькам потрібно відроджуватись і наповнювати бюджет. А граніту тут, виявляється, кіт наплакав.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Коти теж важлива частина природи – отже і екології.

ПУТРЯ. Не смішьте мене і котів, Мирославо Леонардівно!

СОПУН. То, виходить, граніту ніт?

ПУТРЯ. І не буде. Точніше, там його лише, щоб бункер від ядерної бомби виколупати.

Залітайко починає видувати щось траурне.

ПУТРЯ. Припини скиглити, тут і без твоїх траурних нот сльози навертаються! Надаю для заспокійливості слово Крутію Адріану Аскольдовичу, правій юридичній руці мільярдера Косі.

КРУТІЙ. Дозвольте відразу запевнити вас, шановні делегати від Старопуньківської громади, що не все так траурно, як може здаватися. Якщо чесно, то навіть позитивно, що не буде кому промислово коптити небо і посипати гранітним пилом траву та дерева.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Мій вам повітряний поцілунок за таку звістку!

КРУТІЙ. Дякую, Мирославо Леонардівно. Поцілунок від вас – як орден першого ступеня з рук президента. Але давайте пам'ятати, що вслід за радістю завжди печаль. От поїздив-політав ваш рідний мільярдер Кося по планеті і навіть в космосі побував туристом за тридцять мільйонів, а на грішну землю, точніше – в грішну землю все одно доведеться інтегруватися.

Полум'яна гучно схлипує.

КРУТІЙ. А він смертельно втомився не лише від повсякденного перпетуум мобіле, а й від накопичення купюр на рахунку. Тож нарешті сказав собі і нам латиною: *Fecit quod potui faciant meliora potentes* – я зробив все, що зміг, нехай ті, хто зможе, зроблять краще. Мовляв, пора і на вічний спокій.

ПАРТНЕР 1. Який вражаючий злам базової моделі поведінки! *Dixi et animam levavi* – сказав і полегшив душу.

ПАРТНЕР 2. Блискуче нераціональна ідея! *Sapienti sat* – для того, хто розуміє, достатньо.

ПАРТНЕР 3. Геніально асиметрична конструкція! *Quod erat demonstrandum* – що й потрібно довести.

КРУТІЙ. Дякую вам, партнери, за фахово структуроване різнобачення ситуації.

Сподіваюся, присутні це приймуть без вульгарного психологізму.

СОПУН. Він що – вмер, мільярдер наш?!

КРУТІЙ. Він завжди живий, ветеринаре. А якщо й не зовсім, то не настільки, щоб не подбати про рідні Старопуньки, бо він однією ногою ще там, а другою вже майже тут.

СОПУН. Аж де тут, цікаво?

КРУТІЙ. У своїй усипальниці, звісно. Яку він збудує тут, в граніті.

ЯРЧИК. Усипальницю в граніті?! Ну і треш!

ВСІ В ОДИН ГОЛОС. Усипальницю в граніті?!

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Це ти, голубчику, мабуть образно про усипальницю? А якщо всерйоз, то скажи йому, що не треба спішити поперед своєї вчительки туди, де про екологію можна думати вічно.

КРУТІЙ. Та він і не спішить! Усипальниця буде в підземному варіанті, де посеред просторого склепу постане його саркофаг з бюстом і скульптурною композицією над бюстом.

ЯРЧИК. А палац на сто тридцять кімнат, мабуть, в наземному варіанті?

КРУТІЙ. А от і ні! Зверху буде лише невеличка споруда – така собі капличка, а в ній вхід в усипальницю.

Куми Данило і Гаврило – децю на відстані.

КУМ ДАНИЛО. А якби вам, куме Гаврило, мільйон, який би пам'ятник собі поставили на цвинтарі?

КУМ ГАВРИЛО. Ніякий би не поставив, куме Данило!

КУМ ДАНИЛО. Це ж не по-християнськи, погодьтеся?

КУМ ГАВРИЛО. А що за той мільйон спорудиш? От за півтора ще можна щось!

КУМ ДАНИЛО. А за два ви б теж усипальницю, мабуть?

КУМ ГАВРИЛО. Не знаю, треба покумекати.

КУМ ДАНИЛО. А все ж?

КУМ ГАВРИЛО. А ви собі за два що хотіли б, куме?

КУМ ДАНИЛО. Звісно, щось пристойне. Обов'язково з янголами, я з ними давно товаришую, а інколи й по сто грам.

КУМ ГАВРИЛО. Ну тоді я дочекаюсь, що ви собі нагородите на цвинтарі, а вже потім вирішуватиму, чи й собі з янголами, які увесь час літають наді мною, як ото мухи влітку.

Далі продовжується загальна розмова.

ПОЛУМ'ЯНА (*Крутію*). І що ж тут на радість нам, якщо ніякої промисловості?

КРУТІЙ. Мільярдер Кося не був би вашим земляком, якби не затіяв щось вам в щедрю компенсацію.

ПУТРЯ. А слово мільярдера Косі – як граніт, ви ж в курсі.

ЯРЧИК (*іронічно*). Якого то неміряно, то катма!

КРУТІЙ. От, скажімо, ви бачили хоч одну усипальницю навкруг Києва?! Там лише маєтки кілометражем з арабські емірати і парканами до неба.

СОПУН. А може, там, в маєтках, теж усипальниці?

ПОЛУМ'ЯНА. Швидше шубосховища. Із соболя та норки.

КРУТІЙ. Може й усипальниці, хто знає. Але вони в будь-якому разі закритого типу. А от мільярдер Кося хоче, щоб доступ в його усипальницю був відкритий. Адже турбується не лише про власне тлінне тіло, а й про рідне село.

ПУТРЯ. Саме тому люди потягнуться сюди, на радість нашим Старопунькам. Адже доступ до саркофагу буде платним, а значить, гроші в наш бюджет потечуть Дніпром.

КРУТІЙ. Тож Старопуньки не лише розквітнуть, а й розростуться.

ЗАЛІТАЙКО. Невже буде кого хоронити?!

ПУТРЯ. Залітайко, кінчай із своїм трауром назавжди! Відтепер лише туш! Адже це реально буде усипальниця для Старопуньок, бюджетно-туристична!

ЗАЛІТАЙКО. Єс, до дієз!

Залітайко видуває туш.

КРУТІЙ. А мільярдеру Косі взагалі можна туш з ранку до вечора. Адже він не проти виділити кошти і на фантазійний млин студента Ярчика.

СОПУН. А що в гаю здохло, що не проти?

КРУТІЙ (*Ярчику*). Але за умови, що ти поставиш свій млин не в Старопуньках.

ЯРЧИК. Це чому не в Старопуньках?!

КРУТІЙ. А тому що туристи приїдуть подивитись на усипальницю – а тут їм із твого борошна млинці на мікрочіпах. Та ще й радіоактивні, може!

ПУТРЯ. І як це в'яжеться з Дніпром в наш бюджет?!

ЯРЧИК. Я протестую! Ніякої радіації, млин буде видавати лише екологічно стерильну продукцію! Млин я поставлю лише в Старопуньках, на батьківщині моїх предків! Так і в угоді прописано.

КРУТІЙ. Там є примітка, що лише за згоди громади.

ПУТРЯ. Хто «за» проти млина – руки вгору! (*Рахує руки.*) Дякую, всі «за». Навіть Мирослава Леонардівна одногосно.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. У мене ж боргів за електрику та землю не менше за інших – тож я теж «за», хоча і «проти».

ПУТРЯ. Так всі ми в душі проти, але ж або борги в небі над нами, або бюджетні туристи в руці! А тепер дружно підписуємо протокол, бо на кону мільйон, а то й два!

Затемнення

Картина одинадцята

Капличка. Зверху напис великими літерами – «Усипальниця мільярдера Косі». Підходять Путря, Полум'яна, Залітайко, Сопун, Мирослава Леонардівна, куми Данило і Гаврило.

ПУТРЯ. От вам і усипальниця для прийому туристичних турів! Грандіозно, як бачите! Звісно, тут ще будуть наводити марафет і над, і під.

СОПУН. А саркофаг вже встановили там, у склепі?

ПУТРЯ. Поки що ні, багато роботи. Там же все буде в позолоті. А ще й треба виготовити скульптурну композицію над саркофагом.

ПОЛУМ'ЯНА. А що за композиція, якщо не секрет?

ПУТРЯ. Ну, наприклад, ти там теж будеш, Лариско. Бо дуже вже подобаєшся мільярдеру Косі.

ПОЛУМ'ЯНА. Таке скажете, Гордійовичу!

ПУТРЯ. Недарма ж, коли мова про тебе, він завжди: «Яка ж пампушечка, яка полум'яна!» І смачно облизується.

ПОЛУМ'ЯНА. А для чого я там, у склепі?

СОПУН. Щоб як у раю з тобою, звісно.

ПУТРЯ. Колись, за сарматів ще, коли помирав якийсь із крутих, то разом з ним поряд укладали в могилу і його дружину, ще живу-здорову!

ЗАЛІТАЙКО (*радісно*). Єс, до дієз! (*Видуває туш.*)

ПУТПЯ. Правильно, що туш. Хоча й момент дещо траурний.

СОПУН. Тож у тебе є шанс, Лариско!

ПУТРЯ. У всіх нас є шанс. Всі ми там будемо, в цій скульптурній композиції.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Ну, я-то цілком підходяща фігура для мільярдера в гробу, а ви всі яким боком?

ПУТРЯ. Тим же, Мирославо Леонардівно. Справа в тому, що нашому мільярдеру Косі чомусь забажалось, щоб скульптурна група із семи фігур, яка буде символізувати земну скорботу по небіжчику, була схожа на кожного з нас сімох.

СОПУН. Як це?

ПУТРЯ. Звісно, що портретно. Саме в такий спосіб, увіковічуючи нас, мільярдер Кося хоче віддячити нам за підтримку.

МИРОСЛАВА ЛЕОНАРДІВНА. Краще б борги за електрику і землю погасив, обіцяв же!

ПУТРЯ. Попереду ще два роки, Мирославо Леонардівно, а обіцяного, як відомо, чекають в наш час тричі по три. Тож не втрачаймо надії. А сюди, до каплички, я запросив вас, щоб ви краще психологічно підготували свої обличчя для скульптора.

СОПУН. Як це? Насупитись чи що?

ПУТРЯ. Скульптору видніше. Тож подивилися, надихнулись і дружно вперед – в сільраду. Там скульптор вже чекає на нас, будемо позувати для портретної схожості.

Куми Данило і Гаврило – децю на відстані.

КУМ ДАНИЛО. От і побудете натурщиком, куме.

КУМ ГАВРИЛО. Це голяком чи як?

КУМ ДАНИЛО. А ви як хотіли? Без одежі земна скорбота більш сумна, мабуть.

КУМ ГАВРИЛО. Вам добре, куме Данило, у вас на обличчі завжди непорушний нейтралітет – чисто тобі Швейцарія. Тож ліпи собі з вас хоч янгола, хоч біса. А от для чого мені ще й голопупенком перед скульптором, га?

КУМ ДАНИЛО. Ну, у вас же на обличчі, куме, коли сердитесь, така агресивна насупленість – вилита Росія. Тоді краще вже голопупенком, бо художники як виправдовуються? Мовляв, я так бачу! Тож є надія, що скульптор побачить у вас голим щось менш войовниче.

ПУТРЯ. Досить вам філософствувати, кумчики! Розвертаємось – і мерщій в сільраду!

ЗАЛІТАЙКО. А по сто буде за позування?

ПУТРЯ. У тебе, Залітайко, фізіономія і без того завжди скорботна в очікуванні випивки, тож цього разу – без допінгу. А то ще повеселієш, а скульптору як тоді?! Вперед, всі за мною!

Залітайко видуває щось траурне.

Затемнення

Картина дванадцята

Капличка. Підходять Крутій і його партнери з портфелями, розглядають на вході в споруду табличку з написом «Він обманув всіх!».

КРУТІЙ. Унікальна епітафія, вітаю себе і вас, партнери!

ПАРТНЕР 1. Це ж як оте цезарівське *veni, vidi, vici* з поправкою на бізнесову специфіку – прийшов, побачив, обманув!

ПАРТНЕР 2. Офігенно чудова трансформація у вічність!

ПАРТНЕР 3. От вам і *exegi monumentum* – я пам'ятник собі спорудив! Це ж просто геніальна реконструкція позитивної некромантії!

КРУТІЙ. Зате не заросте сюди туристська стежинка, шановні партнери! Прочитую на завершення нашого філософського різнобачення рядок із дантівської «Божественної комедії»: «А ти хіба помер? – із моїх вуст злетіло. Почув у відповідь: «Пізнати не дано, Як поживає там земне і тлінне тіло»... (*Шморгає носом, розчулений.*)

ПАРТНЕРИ (*разом, плаксиво*). Memento mori!

КРУТІЙ. Що вдієш, смерть за життя чи тіло без душі – велика бізнесово-екзистенціальна проблема.

ПАРТНЕРИ (*разом, драматично*). Він обманув, а ми?!

КРУТІЙ. Звичайно, він міг написати «Я обманув», але ж публіка могла сприйняти це як самовихваляння. А от «Він обманув» звучить психологічно привабливо – як оцінка від когось. Це блискучий піар-хід, партнери!

Крутії розмашисто хреститься, дивлячись на табличку, партнери теж.

ПАРТНЕР 1. Граніт йому пухом!

ПАРТНЕР 2. А саркофаг – ліжком!

ПАРТНЕР 3. А ліжко – з Ларискою!

Затемнення.

Біля каплички з'являються Ярчик і Ася з немовлям. Довго дивляться на табличку.

ЯРЧИК. Бачиш, що написано, – он на мідній табличці?

АСЯ. Що обманув усіх?

ЯРЧИК. Кого тільки?!

АСЯ. Тебе в першу чергу. Не хотіла говорити про це, але вчора він зателефонував мені і все виклав, бо був не дуже тверезий. Ти думаєш, спеці з області випадково гучно сміялися, що граніту тут кіт наплакав? То вони навмисне впарювали це за винагороду. І так в усьому. Навіть делегатів батько в дурні оптом пошив, бо вони у скорботі схилитимуться над його бюстом у саркофазі, де у нього буде насмішкувате обличчя. Та й у своїх угодах він юридично замазав усіх так майстерно, що й не пікнеш супроти. А все заради покласти себе у саркофаг для сенсації.

ЯРЧИК. Достойне застосування корисних копалин!

АСЯ. А знаєш, скільки він виділив тобі на млин? Одну гривню.

ЯРЧИК. Так багато?!

АСЯ. Він сказав, що ніщо так не стимулює до прориву в технологіях, як напівголодне існування.

У Асі дзвонить мобільний телефон.

АСЯ. А от і він на слові... Слухаю тебе, тато. Ти на Мальдівах? А що ти там робиш – відпочиваєш? З Ларискою із Старопуньок? Ну, усипальниця вам в поміч тоді! Збираєшся

заповісти Ларисці свої мільярди? Тоді ще й від твого онука щира подяка! А, ти ще думаєш над тим, чи не передумати? Зараз порадишся зі своїми юридичними партнерами? Успіху тоді! Ти додав мільйон до гривні Ярчику на млин?! Невже прогрес так дістав тебе?! А, лише за умови, щоб подалі від Старопуньок! Млин не повинен відволікати туристів від усипальниці? Правильно, для чого тобі зайва конкуренція на цьому і тому світі.

ЯРЧИК. Скажи йому, що я ні за які гроші цей мільйон не візьму!

АСЯ (*відмахуючись від Ярчика, в телефон*). Епітафія, що ти обманув усіх, звісно, шокуюча.

ЯРЧИК. Скажи, що я раджу дописати туди «Він обманув усіх – і навіть себе!» В першу чергу себе!

АСЯ (*в телефон*). Ярчик радить додати, що ти обманув усіх і навіть себе... Тобі подобається і ти згоден? Вважаєш, що так більше інтриги? Ну то на здоров'я! Привіт Ларисці!

Коротке затемнення.

Біля каплиці з'являються куми Данило і Гаврило. Придивляються до таблички з написом, який тепер такий: «Він обманув усіх і навіть себе!»

КУМ ДАНИЛО. Бачите, куме Гаврило, він дописав таки, що і себе теж обманув.

КУМ ГАВРИЛО. А хіба себе важко надурити, куме Данило? От усіх – то велике діло, то треба вміти.

КУМ ДАНИЛО. А нас серед усіх теж, як вважаєте?

КУМ ГАВРИЛО. Мене точно ні. Хіба що вас, куме Данило.

КУМ ДАНИЛО. Ви теж, куме Гаврило, руку вгору тягнули, коли голосували.

КУМ ГАВРИЛО. Ну так одну, а не дві. Друга у мене завжди в кишені. Як от у вас, куме, за спиною.

КУМ ДАНИЛО. А що вона там у вас, в кишені?

КУМ ГАВРИЛО. А от і не скажу!

КУМ ДАНИЛО. Тоді і я не скажу, що моя друга, коли за спиною.

КУМ ГАВРИЛО. І не кажіть, я й так знаю.

КУМ ДАНИЛО. Не знаєте, куме, і нізащо не здогадаєтесь!

КУМ ГАВРИЛО. І за мільйон не здогадаюся?!

КУМ ДАНИЛО. Навіть за два, куме!

КУМ ГАВРИЛО. Ну, що у мене в кишені, не великий секрет, звісно. (*Виймаючи руку з кишені, показує дулю.*) От, завжди наготові! А що у вас за спиною, куме? Мабуть, теж дуля?

КУМ ДАНИЛО. А от і не дуля!

КУМ ГАВРИЛО. Не може бути! (*Заглядає за стину куму.*) О, так у вас, куме, там кулак!

КУМ ДАНИЛО. А раптом революція чи війна – як тоді?! Однією дулею не обійдешся, кулак потрібен – як фактично подвійна дуля.

КУМ ГАВРИЛО. Який ви завбачливий куме! Треба й собі кулак, мабуть.

КУМ ДАНИЛО. Давно треба, куме. Кулак – це дуля масового ураження, потужніша за атомну бомбу. Ну то пішли? (*Першим робить крок.*)

КУМ ГАВРИЛО. Пішли. (*Але затримується поглядом на табличці.*) Хоча от цікаво, мільярдер Кося вже тут, в склепі, чи десь в Парижах, як думаєте, куме Данило?

КУМ ДАНИЛО. А хіба це щось міняє, куме Гаврило? Краще зайдемо до мене, настоянка є гарна, пом'янемо його. Все ж він наш мільярдер, із Старопуньок, майже рідний.

КУМ ГАВРИЛО. А якщо він живий ще?

КУМ ДАНИЛО. Якщо і живий, то мало для кого, куме. Тож пом'янути не буде завеликим гріхом.

КУМ ГАВРИЛО. А ходити сюди до нього багато хто буде, як вважаєте?

КУМ ДАНИЛО. Більше ніж треба. Це ж як в мавзолеях, чим більше обманув – тим більше ходять.

КУМ ГАВРИЛО. А якби ви в мавзолеї, куме, то багато б ходило?

КУМ ДАНИЛО. Менше, звісно, ніж до вас, куме Гаврило. Але й до мене було б кому навідатись.

КУМ ГАВРИЛО. То ви недооцінюєте себе, куме Данило. До вас теж не менше прийшло б! Ну то пішли? *(Першим робить крок.)*

КУМ ДАНИЛО. Пішли. *(Теж затримується поглядом на табличці.)* Хоча цікаво було б, хоч краєм ока, яку скорботу нам з вами, куме Гаврило, наліпив би на обличчя скульптор?!

КУМ ГАВРИЛО. А хіба вам не все одно, куме Данило? Ви ж позували обличчям, а не дулею?

КУМ ДАНИЛО. Та й ви не кулаком, куме. Але ж раптом скульптор нас так художньо побачив, що ми з вами плачемо над мільярдером?!

КУМ ГАВРИЛО. Так це ж якраз дуже добре, куме! Бо хто повірить, щоб плакали за мільярдером? Тож вважайте, що ми теж обманули всіх.

КУМ ДАНИЛО. Та й то так. Ну то пішли нарешті, а то щоб настоянка не перестояла, поки ми тут стовбичимо туристами.

КУМ ГАВРИЛО. Правильно, куме, краще настоянка для живих, ніж усипальниця для отого всього... Ну, яке начебто невмируще.

КУМ ДАНИЛО. А от для наших Старопуньок усипальниця – саме те, куме.

КУМ ГАВРИЛО. Так вона ж бюджетно-туристична, звісно. Бо для простого народу.

КУМ ДАНИЛО. Ось за це і до настоянки швидше, куме...

Завіса